

1 P.L.B. VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS INFORMACIJOS

(17a) Weinheim/Bergstr. Postfach 233, Germany

Nr. 18 /121/

1955 m. lapkričio mėn. 3 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Informacijos yra Krašto Valdybos Organas, skiriamas spaūdai rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia ūdamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

Iš Krašto Valdybos veiklos

- - - Krašto Valdybos pirmininkas Pr. Zundė lankėsi Benuruomenės reikalais Bonnoje. Pabėgėlių Reikalams Ministerijoje kalbėta dėl paramos Vasario 16 Gimnazijai. Ministerija paskyrė iš jos žinioje esančio kultūrinio fondo DM 1.000.- mokslo priemonėms įsigyti ir pažadėjo ateityje paremti Gimnaziją didesne suma. Lietuvos kolonijos statybos finansavimo reikalu aiškintasi su J. T. Augštojo Komisarą ir Pabėgėlių Banko atstovais. Principe yra galimybė gauti tam tikslui paskolą. Daryta žygių, kad būtų išmokėtas atlyginimas buv. lietuviams karo belaisviams, dirbusiems anglų ar amerikiečių žinioje. Tuo reikalu taip pat rūpinasi Užsieniečių Pabėgėlių S-ga Vokietijoje. Su tos Sąjungos sekretorium K. Odrobny aptarti ir kiti bendri pabėgėliams užsieniečiams klausimai. Pr. Zundė taip pat aplankė Pabaltiečių studentų bendrabutį Annaberge ir ilgesnį laiką kalbėjosi su ten gyvenančiais lietuvišiais studentais.

- - - Įvyko Nordrhein-Westfalen krašto Patariamąsios Tarybos Užsieniečių Reikalams posėdis. Vyriausybės patarėjas Singer smulkiai referavo apie numatomus įstatymo nukentėjusiems nuo nacių persekiojimo atlyginti pakeitimus. Pakeistas įstatymas būsiąs tremtiniams kiek palankesnis. JT Augštojo Komisarą Pabėgėlių Reikalams atstovas Schindler pasakojo apie tremtinių įkurdinimo Vokietijoje programą. Numatyta finansuoti gyvenamų patalpų statybą tremtiniams, duoti stipendijas studentams ir kit. Tam reikalui iš

Augštojo Komisarų žinioje esančio fondo paskirta 1955 metams 1.763.900 DM. 1956 m. numatyta tam pačiam reikalui išleisti 1.554. tūkstančiai DM. Lietuvius Patariamąjį Tarybą atstovauja tėv. Konstantinas, Oberhausen-Starkrade, Rossbachstr. 41.

- - - Krašto Valdybos vicepirmininkas T. Simonaitis aplankęs eilę šiaurės Vokietijos lietuvių apylinkių, taip aprašo savo išpūdžius:

"Pirmučiausiai nuvykau į Hannover-Stöcken stovyklą. Įspūdis nekoks. Žmonės gyvena bloguose barakuose, tik maža dalis turi darbo. Yra daug ligonių ir nepajėgių dirbti. Stovykla randasi tolokai už miesto. Važiuodami į miestą, žmonės turi eiti gerą galą iki autobuso stoties ir vėliau persėsti į tramvajų. Sugaištama daug laiko ir susidaro nemažos išlaidos. Bendrai gyvenimas stovykloje nejaukus ir tas visais atžvilgiais neigiamai veikia į žmones. Toji stovykla yra bene viena iš blogiausių Vokietijoje. Iš ten nuvykau į Hamburg-Altona lietuvių stovyklą. Nors ir ten žmonės gyvena medžiuose, senuose barakuose, bet aplinkuma geresnė, skaidresnė, stovykla ne taip nuošaliai nuo miesto centro. Geresnis ir žmonių ūpas. Apylinkės v-bos pirmininkas T. Čerkus veiklus, rūpestingas ir visada gerai nusiteikęs. Gretimoje Pinnebergo stovykloje lietuvių nedaug. Patalpos geresnės kaip kitur. Apylinkės valdyba numato artimiausiu laiku įsteigti vargo mokyklą. Nuvykus man į Lübecką, Artilerijei kareivinėse buvo sukviestas apylinkės lietuvių susirinkimas. Į susirinkimą atvyko skaitlingas būrys lietuvių, gyvenančių Artilerijei kareivinėse, Meesen kareivinėse, privačiai Lübecko mieste ir Bad Schwartau. Kaip ir kitose apylinkėse, yra daug ligonių ir bedarbių. Gyvenimas kareivinėse slegiantis. Iš ten nuvykau į Timmendorf-Strand. Apylinkė nedidelė, visi apylinkės lietuviai gyvena privačiai. Vargas ir ten įsikerojęs. Tiesa, vienas kitas yra pasistatęs namelius, bet užtat labai įklimpęs į skolas. Dabar augina kiaules, kurias parduoda, kad galėtų apsimokėti skolas. Tėko pabūvoti ir Futino lietuvių tarpe. Lietuvių nedaug, bet didelį įspūdį padarė jų susiklausimas ir vieningumas. Jų labai daug dirba vietos apylinkės pirmininkas K. Markus. Vienas iš didesnių lietuvių sambūrių yra Neustadte. Daugumas lietuvių gyvena kareivinėse. Bet yra ir privačiai gyvenančių. Iki šiol stovykloje ir privačiai gyvenantieji buvo susibūrę į dvi atskiras Bendruomenės apylinkes. Dedama pastangų apylinkes sujungti. Stovykloje gyvenančių lietuvių apylinkėi jau kelis metus iš eilės vadovauja J. Grunovas. J. Grunovas turi pasitikėjimą ir kitataučių tarpe, kurie jam paveda atstovauti jų reikalus valdiškose įstaigose ir organizacijose. Kiel-Klausdorfe yra gryna mažlietuvių apylinkė, pirmiau ji buvo vadinama Schlesen apylinkė. Jai sumaniai vadovauja F. Mauraitytė. Po susirinkimo Mauraičių bute įvyko subuvimas, kuris praėjo labai gražioje lietuviškoje nuotaikoje. Buvo sudainuota daug lietuviškų dainų. Susirinkusieji pasijautė kelioms valandoms lyg nukelti į Lietuvą. Paskutinė aplankyta lietuvių apylinkė buvo Neumünsteryje.

Apsilankymo proga visose apylinkėse įvyko susirinkimai, kuriuose buvo išsikalbėta organizaciniais, mokesčių, vargo mokyklų, Vasario 16 Gimnazijos, lietuviškos kolonijos statybos, lietuviškos spaudos palaikymo, knygynėlių steigimo ir įvairiais kitais reikalais. Daug kur buvo pageidaujama gauti lietuviškų knygų, ypatingai jų prašo Hamburgo, Pinnebergo ir Neustadto lietuviai. Buvo pasisakyta ir dėl sovietų varomos agitacijos už grįžimą į tėvynę. Visų nusistatymas buvo aiškus, kad tremtiniai negrįš į Lietuvą tol,

- 3 -

kol ją valdo bolševikai. Iš savo pusės pažymėjau, kad nėra ko baimintis dėl gražinimo prievarta. Nes tai nesuderinama su tremtiniams suteikta asylio teise ir Vokietijos konstitucija. Priešingai gandai yra sovietų agentų darbas. Susirinkimai visur praėjo pakilia nuotaika".

Interviu su ministru Oberländeriu

Kadangi sovietų reikalavimas gražinti į kilmės kraštus apie 100.000 neva prievarta Vokietijoje laikomų sovietų piliečių sukėlė tremtinių tarpe tam tikrų nuogastavimų. Vakarų Vokietijos ministras pabėgėlių reikalams prof. Oberländeris suteikė tremtinių žurnalistų atstovui interviu, kurio metu jis išdėstė Vakarų Vokietijos vyriausybės pažiūrą tuo aktuali klausimu.

Klausimas. Federalinė Pabėgėlių Reikalams Ministerija savo š. m. rugsėjo mėn. 24 d. pareiškime nušvietė benamių užsieniečių teisinę padėtį Vakarų Vokietijoje ir nedviprasmiškai pažymėjo, kad politiniai pabėgėliai naudojami asylio teise ir negali būti iš Vokietijos išvaryti ar išduoti. Kaip Jūs, Pone Ministeri, žinote, Vakarų Vokietijoje gyvenantieji benamiai tremtiniai yra pabėgę nuo komunizmo. Ar kartais iš vokiečių pusės negalvojama sujungti tą užsieniečiams pabėgėliams suteiktą asylio teisę su draudimu reikštis jiems prieškomunistinėje veikloje?

Atsakymas. Jei benamis užsienietis naudojami asylio teise, ir tai jis taip pat turi teisę reikštis kultūrinėje ir politinėje veikloje. Negali būti jam uždrausta ar nurodyta, kokia linkme jis gali politiniai veikti ar neveikti. Mažiausiai pagrindo būtų uždrausti jam ginti demokratijos idealus. Pastaruoju požiūriu nėra tiek svarbu komunizmo pulti, kiek yra reikalinga bekompromisiniai krikščioniškos dvasios ir vakarų kultūros tradicijų plotmėje galvoti ir veikti. Tai yra viena geriausių priemonių dvasiniai nugalėti kurią nors demokratijai priešingą sistemą.

Klausimas. Prieš keletą metų Tamsta, Pone Ministeri, esi viename interviu pareiškęs, kad tremtinių buvimas Vakarų Vokietijoje yra naudinga politinė aplinkybė, kuri turi svarbos bendram europėjiniam reikalui. Ar toji Jūsų nuomonė nepasikeitė?

Atsakymas. Kadangi šiandien negalima palaikyti tiesioginių ryšių su kaimyninėmis tautomis, įeinančiomis į sovietinę sistemą, tai yra svarbu palaikyti tamprus ryšius su tų tautų tremtiniais. Savo metu aš jau nurodžiau į vokiečių ir benamių užsieniečių bendradarbiavimą kaip į tam tikrą pasiruošimą europėjiniam solidarumui ugdyti ir tarpusavio pasitikėjimui tarp atskirų tautų puoselėti. Tos nuomonės esu ir dabar.

Klausimas. Dabartinė politinė raida neduoda pagrindo optimistinėms viltims, kad emigrantai galės greit grįžti į savo gimtuosius kraštus. Ar Tamsta sutinkate su mūsų pažiūra, kad nežiūrint to mes privalome likti ištikimi savo tėvynei ir toliau kovoti už grįžimą į laisvus ir tikrai demokratinius mūsų kraštus.

Atsakymas. Kova už laisvę nesiletina su dabartine politine raida, priešingai, laisvės troškimas turi būti taip giliai mums įsišaknijęs, kad jis būtų amžinas ir nepriklausomas nuo sąlygų, kurias iškelia bėgantieji įvykiai. Net ir tokiu atveju, jei

tik ateinančioji karta naudotųsi kovos už laisvę vaisiais, ji turi savo prasmę.

Klausimas. Pone Ministeri, Tamsta tikriausiai gali išsivaizduoti, kad Bulgarijos pareiškimas apie Vakarų Vokietijoje neva laikomus sovietų piliečius sukėlė visų tremtinių tarpe labai didelį susirūpinimą ir to pasekoje pasklido įvairiausių gandy. Norėčiau tad patiekti Tamstai dar keletą klausimų. Ar užsieniečiai pabėgėliai turi skaitytis su tuo, kad užmezgus diplomatinius santykius tarp Bonnos ir Maskvos, oficialūs sovietų atstovai galės lankyti benamių užsieniečių stovyklas ar gyvenvietes ir vesti ten agitaciją už grįžimą į tėvynę? Man yra žinoma, kad vienoje užsieniečių stovykloje Italijoje dėl tos priežasties įvyko susidūrimai, nes pabėgėliai manė turį teisę patys imtis savisaugos priemonių.

Atsakymas. Dar kartą priminę rugsėjo mėn. 24 d. pareiškimą, p. Ministeris pabrėžė:

Mes laikomės asylio teisės ir Ženevos Pabėgėlių Konvencijos: niekas negali prieš savo norą būti išduotas ar išvarytas ir, antra vertus, niekas negali būti prieš savo norą prievarta čia laikomas. Iš to patys užsieniečiai pabėgėliai gali padaryti išvadas dėl savo laikysenos.

Klausimas. Ar Tamsta manote, kad vokiečių pilietybės įgijimas gali suteikti benamiams užsieniečiams didesnę saugumą ir apsaugoti juos nuo įvairių eventualumų, kurių šiandien dar negalima pramatyti?

Atsakymas. Asylio teisė suteikia atatinamiems asmenims lygiai tokį pat saugumą kaip Vokietijos pilietybė. Jei kas būtų nuomonės, kad vokiečių pilietybė garantuotų dar didesnę saugumą, tai tuomi jis padarytų blogą patarnavimą demokratinių principų orumui.

Klausimas. Sąryšy su mano jau minėtais gandais tremtinių tarpe tarp kita ko kalbama, kad sovietai jungia vokiečių karo belaisvių ir internuotų civilių gražinimo klausimą su priverstine Vokietijoje gyvenančių buv. sovietų piliečių repatriacija. Ar galima tuos gandus griežtai paneigti?

Atsakymas. Vokiečių karo belaisvių gražinimas jokių būdu negali būti jungiamas su priverstine repatriacija. Nei Vokietijoje nei kur kitur pasaulyje niekas tokiai priemonei nepritartų. Ir Bulgarijai nei vieno žodžio neužsiminė apie priverstinę repatriaciją, o tik apie repatrijavimo galimybę nepareinamai nuo tam tikro skaičiaus karo belaisvių gražinimo.

Klausimas. Kokius planus turi federalinė vyriausybė benamių užsieniečių ūkinės, socialinės ir kultūrinės būklės atžvilgiu?

Atsakymas. Kaip jūs iš mano veiklos žinote ir kaip aš nekartą esu pabrėžęs, aš darysiu viską, kad įjungus benamius užsieniečius į Vokietijos ūkinį gyvenimą. Taipogi yra mūsų nuoširdus nusistatymas remti benamius užsieniečius jų pastangose išlaikyti savo kultūrinį savystovumą ir suteikti jiems lengvatų.

Klausimas. Ar yra iš vokiečių pusės numatytos konkrečios gairės, kaip traktuotinos benamių užsieniečių tautinės ir moralinės problemos?

Atsakymas. Kiekvienos benamių užsieniečių tautinės grupės savitas gyvenimas yra vokiečių vyriausybės prielankiai traktuojamas ir bus taip traktuojamas ateityje. Iš kitos pusės, patys benamiai užsieniečiai turi rūpintis, kad būtų išlaikytos sąlygos,

kurios sudaro galimybę puoselėti tautinę kultūrą. Pav., tautinės mokyklos yra tik ten imanomos, kur yra susispietęs didesnis benamių užsieniečių skaičius.

Klausimas. Ar sąryšy su darbo jėgos trūkumu Vokietijoje yra galimybė, kad benamiai užsieniečiai intensyviau kaip iki šiol būtų įjungti į vokiečių ūkį?

Atsakymas. Galima tikėtis, kad numatomu laiku visi benamiai užsieniečiai bus aprūpinti darbu. Tas pirmoje eilėje taikytina praktiškų profesijų žmonėms ir specialistams, tuo tarpu kai inteligentija tik gana sunkiai įjungtama į vokiečių ūkį. Tam turi įtakos sunkumai, kurie susidaro dėl nepakankamo kalbos mokėjimo ar gyvenamų patalpų stokos. Tačiau bendrai paėmus dabartinėmis pozityvios ūkinės raidos sąlygomis, o ypač atkūrus vokiečių kariuomenę, dauguma galinčių ir norinčių dirbti benamių užsieniečių dviejų trijų metų bėgyje darbą susiras.

BENDRUOMENĖS APYLINKĖSE

NEUSTADTAS - Iki šiol veikė dvi apylinkės. Vieną apylinkę sudarė stovykloje gyvenantieji lietuviai, kitą - gyvenantieji privačiai mieste ir apylinkėse. Šiomis dienomis įvyko stovyklinis apylinkės narių susirinkimas, kuriame buvo pasiūlyta sujungti abidvi Neustadto apylinkes į vieną. Spalio 16 d. įvyko privačiai gyvenančių apylinkės narių susirinkimas, kuriame ir buvo nutarta šią antrąją apylinkę likviduoti. Kai kurie apylinkės nariai Vokietijos piliečiai, išsigandę sovietų skleidžiamų gandų, kad priklausantieji Lietuvos Bendruomenei bus prievarta gražinami į Sovietų Sąjungą, iš Bendruomenės išstojo. kiti įsijungė į stovykloje gyvenančių lietuvių apylinkę. Neustadto lietuvius aplankė Krašto Valdybos vicepirmininkas T. Simonaitis ir susirinkime padarė platų pranešimą aktualiais bendruomeninės veiklos klausimais.

LUBČKAS - Lankėsi Komiteto Užsieniečiams Pabėgėliams Remti Belgijoje pirmininkas vienuolis dominikonas Pire. Tą progą įvyko Holsteino stovyklų vadovų susirinkimas. Kaip stebėtojas dalyvavo užsieniečių pabėgėlių atstovas, Neustadto apylinkės pirmininkas, J. Grunovas. Tėvas Pire savo kalboje tarp kitko palietė ir užsieniečių tarpe skleidžiamus gandus apie priverstinę repatriaciją. Jis nurodė, kad tie gandai yra skleidžiami pačių sovietų. Jie esą visai nepagrįsti ir tremtiniai gali nieko nebijoti. Kai kurie tremtiniai kreipėsi net asmeniškai į J. T. Augštąjį Komisarą Pabėgėlių Reikalams ir vokiečių parlamento pirmininką dr. Gerstenmeierį ir gavo iš ten toki pat atsakymą. J. Grunovas pažymėjo, kad pabaltiečių tas dalykas visai neliečia, nes nei lietuviai, nei latviai, nei estai nebuvo ir nėra Sovietų Sąjungos piliečiai. Pabaltiečiai nori grįžti į tėvynę, bet tik tada, kai sovietai iš ten išsinešdins. T. Pire dar painformavo, kad Belgijoje ir Luxemburge yra jau įrengtos penkios prieglaudos užsieniečiams. Kai kurie posėdžio dalyviai nusiskundė, kad pasitaiko vokiečių žurnalistų, kurie skleidžia vokiečių spaudoje nepalankias užsieniečiams nuotaikas, primeddami jiems įvairius nusikaltimus ir pan. Į tai Grunovas kaip užsieniečių atstovas pareiškė, kad „eustadte, kur šiuo metu gyvena 650 užsieniečių pabėgėlių, praėjusių metų bėgyje nepadarė nei vieno sunkesnio nusikaltimo. Po susirinkimo dalyviai buvo pavaišinti kavute.

LEBENSTEDTAS - Vargo mokyklos mokytojas A. Bobkaitis išemigruoja į JAV. Jo vietoje vargo mokyklos vedėju apylinkės valdyba pasiūlė dr. T. Seiką.

NEUSTADTAS - Grįžo iš Šveicarijos penki apylinkės lietuvių vaikai, praleidę ten trijų mėnesių atostogas. Vaikai labai gerai atrodo, jaučiasi pasitaisę ir sutvirtėję. Su savo buvusiais globėjais Šveicarijoje skyrėsi labai nenoriai. Globėjai juos išleisdami gausiai apdovanojo. Visi grįžusieji vaikai parašė savo ir tėvų vardu buvusiems globėjams nuoširdžius padėkos laiškus. Savo ruožtu apylinkės valdybos pirmininkas J. Grunovas padėjo visos apylinkės lietuvių vardu Šveicarų-Lietuvių Pagalbos Komiteto pirmininkui p. Beat Thoma už jo didelį trūšą organizuojant vaikų išvyką į Šveicariją.

NEUSTADTAS - Po sunkios ir ilgos ligos mirė našlė Elzė Vismerienė, gyvenusi pas savo žentą ir dukrą Papendikus Wewelsflet miestelyje, Steinburgo apskr. Velionė buvo gimusi 1881 m. gegužės mėn. 28 d. Buikiškių km., Tauragės apskr. Ilgą laiką gyveno Neustadte ir priklausė PLB Neustadto apylinkėi. Jau virš 10 metų sirgo kaulų liga ir retai kada galėjo ligos patalą aplaisti.

Savo žemišką kelionę baigė ir PLB Neustadto apylinkės narys Kristupas Balsaitis, gim. 1880 m. kovo mėn. 22 d. Burgaičių km., Šakių apskr. Palaidotas Lensan-Oldenburgo kapinėse.

OLDENBURGAS - Oldenburgo vokiečių Krikščioniškų Jaunų Vyrų Sąjunga /sutrumpintai vadinama CVJM/ ir benamių užsieniečių YMCA spalio 26 d. suruošė vienoj Oldenburgo gimnazijos salėje taip vadinamą Tautų Vakara, tikslu supažindinti vokiečių visuomenę su Oldenburgo krašte esančių užsieniečių pabėgėlių liaudies dainomis, šokiais ir muzika. Kviesti buvo įstaigų ir organizacijų vadovaujantys asmenys ir suinteresuotoji visuomenė. Atsilankė apie 1000 svečių. Programoje dalyvavo lietuviai, latviai, estai, lenkai, rusai ir baltgudžiai ir be to anglai ir vokiečiai. Pasirodymai buvo labai turiningi ir užtruko apie tris valandas. Lietuvius atstovavo Wehnen vargo mokyklos mokiniai, vadovaujami mokytojos p. Atienės, su tautiniais šokiais. Mūsų vaikučių pasirodymas sukėlė didelį pritarimą.

FRANKFURTAS - Frankfurto teismas nubaudė tūlą lietuvių Petrą Dominą už įsilaužimą ir vagystes trims metams kalėjimo. Už panašius nusikaltimus jis jau anksčiau teismo buvo baustas. Lietuvių Bendruomenei Petras Dominas yra nežinomas.

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Posėdžiavo Kuratorija

Spalio mėn. 20 d. buvo susirinkusi posėdžio Vasario 16 Gimnazijos Kuratorija. Dalyvavo Europos Lietuvių Bendruomenių atstovas M. Bajorinas, Katalikų Sielovados Tvarkytojas t. A. Bernatonis, Lietuvių Evangelikų bažnyčios atstovas kun. Šimukėnas, Gimnazijos tėvų komiteto atstovas dr. A. Damijonaitis, Gimnazijos direktorius dr. V. Literkis, Krašto Valdybos atstovas Kuratorijoje T. Simonaitis ir Krašto V-bos pirmininkas Pr. Zundė. Kuratorija aptarė ateities darbo gaires ir nutarė paruošti naują Kuratorijos statuto projektą. Bus toliau daroma žygių Kuratoriją praplėsti, įtraukiant

į ją kitų lietuviškų organizacijų atstovus. Susipažinusi su dabartine padėtimi Vasario 16 Gimnazijoje ir išnagrinėjusi kai kuriuos Gimnazijai daromus užmetimus, Kuratorija paskelbė tais klausimais viešą pareiškimą. Nauju Kuratorijos pirmininku buvo išrinktas M. Bajorinas, sekretorium - T. A. Bernatonis. Baigiamajame žodyje p. M. Bajorinas pareiškė buvusiam Kuratorijos pirmininkui dr. A. Damijonaičiui nuoširdžią padėką už jo atliktą darbą.

Kuratorijos pareiškimas

Savo posėdy spalio 20 d. Vasario 16 Gimnazijos Kuratorija apsvaustė eilę su gimnazija ir jos mokinių auklėjimu susijusių klausimų.

Ypatingą dėmesį Kuratorija atkreipė į kai kur spaudoje pareikštas nuomones dėl tariamų gimnazijos vidaus nesugyvenimų. Kuratorija nuodugniai ištyrė reikalą ir apklausinėjo įvairius suinteresuotus asmenis.

Kuratorija priėjo išvados, kad praecityje yra buvę gimnazijoje nepageidaujamų reiškinių, inspiruotų iš šalies, bet jie yra dabar pašalinti.

Kuratorija įsitikino, kad dabar gimnazijoje nėra nesklaidumų ar nesugyvenimo mokinių ar mokytojų tarpe tarp katalikų ir evangelikų ir nepastebima, kad gimnazijoje veiktų kokie partiniai būreliai.

Kuratorija pavedė gimnazijos vadovybei daboti, kad ir ateity būtų išlaikyta visiška lygybė abiejų konfesijų atžvilgiu ir jokių būdu neleisti į gimnaziją jokių partinių ar politinių įtakų.

Vasario 16-tos Gimnazija turi būti lietuviška mokslo ir auklėjimo įstaiga ir Kuratorija yra įsitikinusi, kad ji tokia ir išliks, jei viso pasaulio lietuviai ją kaip moraliai taip materialiai parems.

Vasario 16-tos Gimnazijos Kuratorija

pas.: M. Bajorinas - Europos PLB atstovas, T. Alf. Bernatonis, Lietuvių Katalikų Misijos Direktorius, E. Simonaitis, Vokietijos L. B-nės Krašto Valdybos atstovas, Pr. Zundė, PLB Vokietijos Krašto V-bos Pirmininkas, dr. V. Linterskis, Gimnazijos direktorius, kun. P. Šimukėnas, Evangelikų Bažnyčios atstovas, dr. A. Damijonaitis, Tėvų K-to atstovas.

GARBĖS TEISME

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Garbės, susidedas iš pirmininko J. Bataičio, pirmininko pavaduotojo A. Survilos ir sekretoriaus J. Jaks-Tyrio, apsvaustęs Martyno PENELIO bei jo šeimos narių bylą, rado:

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Hamburgo apylinkės narys Jonas VALAITIS, apylinkės šalpos komisijos pirmininkas, savo skunde Garbės Teismui pareiškė, kad Martynas Penelis, jo žmona Barбора Penelienė ir sūnus Michelis Penelis su žmona 1955 m. gegužės 14 d. apylinkės susirinkime apkaltino jį neteisingai dalinant Balfo gėrybes ir viešai plūdo jį nepadoriais, išleidžiančiais žodžiais, kurių Garbės Teismas neranda reikalo savo sprendime kartoti.

Apklausti šiuo reikalu liudininkai, J. Valaičio skundo davi-

- 8 -

nius patvirtino. Michėlis Penėlis kvėėiamas pareiėkė, eėą, nieko neiėeidėę, taėiau nenuneigė, kad dėl kilusių ginėų susirinkimas iėsisiskirstėę.

ėiuo remdamasis Garbėę Teismas laiko Martyno ir Michėlio Penėlių bei jų žmonų kaltėę iroėytomis. Garbėę Teismas smerkia Penėlių šeimos elgesį, kaip nekultūringą ir ardantį visuomeninį sugyvenimą bei darnumą. Turint nusiskundimų kurių nors bendruomeninių organų veiklos atėvilgiu, galima juos pareikėti ramioje ir kultūringoje formoje, be užgauliojimų bei keikėmų, susirinkimui ar aukėstesnei prieėiūros instancijai. Ėiuo atveju Penėliai, manydami, kad Balfo gėrybėę, skirstomos neteisingai, galejo ir tebegali skystis atitinkamam Balfo įgaliotiniui.

Garbėę Teismas pripaėįsta visą Penėlių šeimą kaltais, palieka taėiau žmonas nebaustas, nes plūdimaėi pradėjo jų vyrai, jos gi prisidėjo savo vyrų įtakeje.

Martyną Penėli ir Michėli Penėli Garbėę Teismas baudžia paėikimu, įpareigodamas juos abu artimiausiame apylinkėę susirinkime vieėai pareikėti Jonui Valaiėiui savo apgailėstavimą.

ėio sprendimo nuoraėai siunėiami Jonui Valaiėiui ir Martynui bei Michėliui Penėliams. Sprendimas skelbiamas artimiausiame Hamburgo apylinkėę susirinkime ir Kraėto Valdybos Informacijose.

PAJIEėKOJIMAI

Palikimo reikalu pajieėkoma Juzėfa FRANCITNE, gim. 1892 m. spalio 21 d. Rygoje ir vaikai: Algirdas, Bianka, Riėardas ir Vytautas.

Artimųjų pajieėkoma Juzė TVIRBUTITNE-RUTKAUSKAITE, gim. 1906 m. lapkriėio 12 d. Kaune.

Artimųjų pajieėkomas Boleslovas-Stasys LUTKAVIėIUS, Juozo ir Veronikas sūnus, gim. 1914 m. geguėėę 13 d. Vilniuje.

Vienoje byloje pajieėkomi liudininkai: Maksas DAPKUS ir Marija DAPKUS iė Tauragėę, Maksas KATERSKI ir Ona KATERSKI-BAJO/RINAITE. iė Tauragėę.

Pajieėkomieji arba žinantieji apie juos praėomi susisiekti su PLB Vokietijos Kraėto Valdyba adresu: Litauisches Zentralkomitee, /17a/ Weinheim/Bergstr., Postfach 233. Germany.

NB. Redakcijos maloniai praėomos ēiuos pajieėkojimus paskelbti.

DAR Iė VASARIO 16 GIMNAZIJS

Religinėę ēventėę

Spalio mėn. pabaiga ir lapkriėio pradžia gausi religinėmis ēventėmis. Ta proga Baden-Württembergo kraėto mokiniai, taigi, ir Vasario 16 Gimnazijos mokiniai, paleisti keturioms dienoms ēvenėių atostogų. Dalis mokinių, kurių tėvai įsikūrė netoli Hüttenfeldo, iėvažinėjo namo. Likėšieji gi stengėsi kuo gražiau paminėti Kristaus Karaliaus, Visų Šventųjų, Reformacijos ir Vėlinių ēventes.

Kataliku baėnyėioje Vokietijos Kraėto Valdyba...

kapelionas kun. dr. Petraitis atnašavo mišias ir pasakė pamokslą. Giedėjo mokinių bažnytinis choras, vedamas mkt. K. Motgabio.

Visų Šventųjų diena pradėta pamaldomis katalikų bažnyčioje. Po pamaldų miestelio kapinaitėse katalikai mokiniai aptvarkė visus apleistus kapus, o 16 val. visos gimnazijos mokiniai susirinko į kapinaites prisiminti visus mirusius bei žuvusius lietuvius ir už juos pasimelsti. Vėlinių diena buvo praleista tyloje ir susikaupime.

Bažnyčioje gimnazija paruošė partizano kapo simbolį, ant kurio šv. Mišių metu degė žvakės.

Evangelikus mokinius aplankė kun. Šimukėnas, išbuvęs su gimnazijos evangelikų jaunimu tris dienas. Sekmadienį ir Reformacijos dieną kun. Šimukėnas laikė vietos evangelikų bažnyčioje pamaldas. Pamaldose dalyvavo ir Schwetzingeno kuopos vyrai evangelikai. Vietos evangelikų bažnytėlė turėjo neįprastai didelį maldininkų skaičių. Pamaldose dalyvavęs Viernheimo vokiečių evangelikų kunigas, maloniai nustebintas, džiaugėsi lietuvių evangelikų religingumu.

Gimnazijos svečiai

Gimnaziją vizitavo augšti Baden-Württembergo krašto švietimo ministerijos pareigūnai, Ministerialrat Bruckmann ir Regierungsrat Hauck. Kelių valandų vizitu svečiai apžiūrėjo patalpas, susipažino su mokytojais ir mokiniais, lankė klases pamokų metu ir aptarė su gimnazijos vadovybe eilę gimnazijai rūpimų klausimų.

Ministerialrat Bruckmann, lietuviška terminologija augštesniųjų mokyklų departamento direktorius, yra Vasario 16 Gimnazijos reikalais referentas Vokietijos kraštų švietimo ministerių konferencijoje. Jo vizitas buvo pasiruošimas ministerių konferencijoje spalio mėn. pabaigoje svarstomiems Vasario 16 Gimnazijos teisiniams bei finansiniams klausimams.

Spalio mėn. pabaigoje gimnaziją aplankė dvi amerikiečių ponių grupės, Heidelberge moterų klūbuose susibūrusių amerikiečių moterų atstovės. Sekmadienį lankiusioje amerikiečių moterų grupėje buvo ir viena Amerikos lietuvė. Viešnios labai domėjosi gimnazija, lietuviais ir lietuvišku menu. Amerikietės pasižadėjo remti gimnaziją, kiek jų negausūs Heidelbergo klūbai pajėgsią, o gimnazijos tautinių šokių grupę kvietė atvykti į Heidelbergą pas amerikiečius.